

Anna Lindhová: švédská politička hájící evropské zájmy na mezinárodní scéně (1957–2003)

Ylva Anna Maria Lindhová se politicky angažovala již od raného mládí a stala se jednou z nejvlivnějších osobností moderní švédské politiky.

Narodila se v roce 1957. V roce 1982 dokončila studium práv na univerzitě v Uppsale a záhy nato byla zvolena do parlamentu. O 12 let později se stala ministryní životního prostředí. Svou přímočarostí a oddaností si později vydobyla mezinárodního uznání jako ministryně zahraničních věcí.

Během švédského předsednictví Rady Evropské unie v roce 2001 vytrvale zastávala proevropský postoj a její diplomatické úsilí pomohlo odvrátit válku v tehdejší Bývalé jugoslávské republice Makedonii. V roce 2003 vedla oficiální kampaň švédské vlády za přijetí eura, ale několik dní před referendem byla zavražděna.

Mládí

Ylva Anna Maria Lindhová se narodila do rodiny umělce a učitelky 19. června 1957 v Enskede, předměstí Stockholmu. Ve 12 letech vstoupila do sdružení Mladých sociálních demokratů a ve 13 letech se stala mluvčí místní organizace.

Svou politickou činnost rozvíjela i během studia na právnické fakultě univerzity v Uppsale. Po absolvování působila šest měsíců u okresního soudu. Poté byla v roce 1982 zvolena za sociální demokraty do parlamentu a v roce 1984 se jako první žena v historii stala předsedkyní švédské sociálnědemokratické mládeže.

V letech 1991–1994 působila ve stockholmském zastupitelstvu jako radní pro kulturu. Posléze byla jmenována ministryní životního prostředí. V této funkci se začíná prosazovat nejen ve vnitrostátní politice, ale také na mezinárodní scéně. Byla neohroženou bojovnicí, která dokázala přimět řadu mezinárodních společností, aby převzaly odpovědnost za své chování vůči životnímu prostředí.

Působení ve světové politice

Jako vycházející hvězda švédské politiky se v roce 1998 stala ministryní zahraničních věcí v kabinetu předsedy vlády Gorana Perssona. Sdělovací prostředky jí přezdívaly „Perssonova korunní princezna“, neboť se předpokládalo, že se stane jeho nástupkyní jak v čele strany, tak vlády.

Anna byla známá svou přímočarostí a často se stavěla kriticky k ostatním zemím, včetně některých spojenců Švédska, zejména v oblasti lidských práv. V Moskvě ostře kritizovala ruské aktivity v Čečensku. Byla otevřenou zastávkyní koexistence dvou států na Blízkém východě a tvrdou odpůrkyní politiky tehdejšího izraelského premiéra Ariela Sharona vůči Palestincům.

Svého času se proslavila tím, že kvůli válce v Iráku označila prezidenta George W. Bushe za „osamělého ranguera“. Sama byla proti této válce, protože ji OSN neschvalovalo. Během své

návštěvy Washingtonu pak Spojené státy ostře kritizovala za to, jak zacházejí s vězni v Guantánamu.

„Člověka zabít můžete, jeho myšlenky nikoli.“

Z proslovu Anny Lindhové na pohřbu Olofa Palmeho, 15. března 1986

Kampaň za přijetí eura

Evropská problematika dokázala vždy v Anně Lindhové probudit pravou politickou vášně. Právě díky jejím předsednickým schopnostem na zasedáních ministrů zahraničních věcí během švédského předsednictví EU v roce 2001 se výrazně posílila účast Švédska na záležitostech Evropské unie. Když v roce 2001 hrozil konflikt v tehdejší Bývalé jugoslávské republice Makedonii (nyní Severní Makedonie) dokázala jako hlavní vyslankyně Unie sjednotit jindy nesourodé složky zahraniční politiky EU do harmonizované akce, která pomohla odvrátit vypuknutí války.

Během celé své kariéry zastávala Anna Lindhová výrazně proevropský postoj, i když reprezentovala zemi, která byla v

některých případech vůči EU skeptická. V referendu o přijetí eura ve Švédsku se v září 2003 stala hlavní tváří kampaně podporující přijetí. Kampani věnovala veškerý svůj čas, pronášela energické projevy a dokonce přesvědčila ministry zahraničních věcí Řecka a Německa – Jorgose Papandreua a Joschku Fischera – aby do Švédska přijeli kampaň za euro podpořit.

Tragická smrt

Tři dny před referendem a den předtím, než se měla účastnit televizní debaty o referendu, byla 10. září 2003 při nákupu v obchodním centru ve Stockholmu napadena a pobodána. Následující den svým zraněním podlehl.

Švédsko nakonec euro odmítlo: 55,9 % hlasů bylo proti přijetí jednotné měny a 42,0 % pro.

Odkaz Anny Lindhové přetrvává ve formě iniciativ a programů, které byly na její počest založeny. Patří mezi ně Eurostředomošská nadace Anny Lindhové pro dialog mezi kulturami, což je síť organizací občanské společnosti, která se věnuje podpoře mezikulturního dialogu ve Středomoří. Každoročně je udělována Cena Anny Lindhové za „odvahou bojovat proti lhostejnosti, předsudkům, útisku a nespravedlnosti s cílem podporovat důstojný život pro všechny lidi v prostředí, v němž se dodržují lidská práva“. Mezi laureáty ceny patří americký politička a diplomatka Madeleine Albrightová a turecká právnička a lidskoprávní aktivistka Eren Keskinová, která se věnuje právům LGBT komunity a právům žen a uprchlíků.